

РЕШЕНИЕ

№ 60161

гр. София, 11.04.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховен касационен съд на Република България, II Наказателно отделение в открито заседание на двадесети октомври две хиляди и двадесет и първа година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: БИЛЯНА ЧОЧЕВА
ЧЛЕНОВЕ: ПЕТЯ ШИШКОВА
ДИМИТРИНА АНГЕЛОВА

при секретаря Илияна Рангелова и с участието на прокурор Кирил Иванов, като разгледа докладваното от съдия Ангелова наказателно дело № 522 по описа за 2021 г., за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 346, т.1 НПК и е образувано по жалби от подсъдимите и техните защитници.

С присъда № 55 от 10.12.2019г. по НОХД № 44/2016г. Окръжен съд – Пазарджик, Наказателен състав е признал подсъдимия А. М. А. за виновен в това, че от месец ноември 2013г. до 25.11.2014г. в градовете П., П. и А. е проповядвал омраза на религиозна основа чрез слово – непосредствено и чрез Интернет, чрез организиране превод, издаване и разпространяване на книгата „Н. Ислям /Вероотстъпване/ – текст и разяснение“, както и с муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК го осъдил на наказания лишаване от свобода за срок от три години и шест месеца и глоба в размер на 9500.00 лева.

Той е признат за виновен и за това, че при условията на продължено престъпление в периода месец ноември 2013г. до 25.11.2014г. в [населено място] чрез слово в джамията „А. Б.“ и посредством профил във facebook чрез снимка на фона на знамето на Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН като на основание чл. 407 и чл.54 НК го осъдил на наказание лишаване от свобода за срок от 7 години и 6 месеца.

На основание чл. 23, ал.1 и ал.3 НК е определил общо най-тежко наказание лишаване от свобода за срок от 7 години и 6 месеца, присъединявайки и наказанието глоба в размер на 9500.00 лева. След групиране на тези наказания с предходно наложено, е увеличил, на основание чл. 24 НК, с една година определеното общо най-тежко такова в размер на 7 години и 6 месеца, което да бъде изтърпяно при първоначален строг режим. Приложил е и разпоредбата на чл. 68, ал.1 НК и чл. 59, ал.1 и ал.2 НК.

Подсъдимият А. А. С. е признат за виновен в това, че през м. май 2014г. в [населено място] е проповядвал омраза на религиозна основа чрез слово, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК го осъдил на наказания лишаване от свобода за срок от 1 година и 6 месеца и глоба в размер на 7000.00 лева. Със същата присъда С. е признат за виновен и за това, че при

условията на продължено престъпление в периода 31.05.2014г. до месец септември 2014г. включително в [населено място] посредством профил във facebook, чрез видеоклип на фона на знамето на Ислямска държава, както и чрез осигуряване на тениски, ленти за глава, шапки и знамена с логото на Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН като на основание чл. 407 и чл.54 НК го осъдил на наказание лишаване от свобода за срок от 3 години и 6 месеца.

На основание чл.23 НК е групирал така наложените наказания, определяйки общо най-тежко наказание лишаване от свобода за срок от три години и шест месеца, което да бъде изтърпяно при първоначален общ режим и е присъединил наказанието глоба.

С. А. А. е признат за виновен по обвинението за извършено престъпление по чл. 164, ал.1 НК – че на 31.05.2014г. в [населено място] е проповядвал омраза на религиозна основа с муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и при условията на чл. 54 НК му наложил наказание лишаване от свобода за срок от една година и наказание глоба в размер на 6000.00 лева.

Той е признат за виновен и за това, че при условията на продължено престъпление в периода 31.05.2014г. – 25.11.2014г. в [населено място], посредством профил във facebook, както и чрез носене на бяла и черна памучна тениска и спортна шапка с логото на Ислямска държава, чрез лепенки с логото на Ислямска държава, поставени на автомобил „Форд Транзит“ с [рег.номер на МПС] , ползван от него, е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН и на основание чл. 407 и чл.54 НК го осъдил на наказание лишаване от свобода за срок от 2 години и 6 месеца.

На основание чл.23 НК е групирал така наложените наказания, определяйки общо най-тежко наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца, което да бъде изтърпяно при първоначален общ режим и е присъединил наказанието глоба.

Подсъдимият С. С. М. е признат за виновен за това, че от 31.05.2014г. до 05.08.2014г. вкл. в [населено място] е проповядвал омраза на религиозна основа с муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК го осъдил на наказания лишаване от свобода за срок от една година и глоба в размер на 6000.00 лева, както и на основание чл. 407 и чл. 54 НК е признат за виновен и за това в условията на продължено престъпление за периода от 05.08.2014г. до 02.11.2014г. вкл. в [населено място] чрез профил във facebook, чрез лична снимка със знамето на Ислямска държава, чрез снимка на дете с поставена черна лента с муджахидински символ и чрез колажи с военно-агитационно съдържание и знамена на Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН и му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца.

На основание чл. 23, ал.1 и ал.3 НК му е определено общо най-тежко наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца, което да бъде изтърпяно при първоначален общ режим и е присъединено наказанието глоба в размер на 6000.00 лева.

Е. Т. С. също е признат за виновен по обвинението за осъществени от него деяния, квалифицирани като престъпления по чл. 164, ал.1 НК и чл. 407 НК:

- За това, че от м. май до м. юли вкл. 2014г. в [населено място] е проповядвал омраза на религиозна основа чрез организиране проповедите на А. М. А. в месчитата в[жк], [улица], изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма

- За това, че при условията на продължено престъпление в периода от края на м. май 2014г. до 28.07.2014г. в [населено място] чрез излагане на видно място на един брой черно знаме с логото на Ислямска държава в месчитата на [улица], чрез снимка пред разпънато зелено знаме с надписи на арабски, еднакво със знамената екстремистките радикални организации в ислямския свят, е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН, като е определил съответно наказания лишаване от свобода за срок от една година и глоба в размер на 6000.00 лева и лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца, които са групирани на основание чл. 23, ал.1 и ал.3 НК и е определено общо най-тежко наказание лишаване от свобода в размер на две години и шест месеца при първоначален общ режим с присъединено наказание глоба 6000.00 лева.

Подобен е характерът на присъдата и спрямо подсъдимия С. Ф. Д. – той е признат за виновен за това, че от 31.05.2014г. до 28.07.2014г. в градовете П. и А. е проповядвал омраза на религиозна основа с муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК е осъден на наказания лишаване от свобода за срок от една година и шест месеца и глоба в размер на 7000.00 лева.

Съдът го е признал за виновен и за това, че при условията на продължено престъпление в периода от 31.05.2014г. до 28.07.2014г. в [населено място] и [населено място] чрез демонстриране и заснемане пред знамето на Ислямска държава, чрез участие в религиозно шествие с арабско облекло и носейки знамена на Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН – на основание чл. 407 и чл. 54 НК му наложил наказание лишаване от свобода за срок от три години и шест месеца, което, на основание чл. 23, ал.1 НК било определено и като общо най-тежко такова и към него било присъединено и наказанието глоба в размер на 7000.00 лева. Тези по вид и размер наказания били отмерени и като общи най-тежки при прилагане и на нормата на чл. 25, ал.1 НК.

А. Е. А. е призната за виновна в това, че от средата на м.юни 2014г. до края на м. октомври 2014г. в [населено място], обл. С. е проповядвала омраза на религиозна основа чрез превод и разпространяване на книгата „Н. Ислям /Вероотстъпване/ - текст и разяснение“, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК са й наложени наказания лишаване от свобода за срок от една година и глоба в размер на 6000.00 лева.

С присъдата тя е призната за виновна и за това, че при условията на продължено престъпление в периода от м. юни до 25.11.2014г. в [населено място], [улица] чрез излагане на показ на знаме с логото на Ислямска държава в помещение към джамията е пропагандирала за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН и на основание чл. 407 и чл. 54 НК ѝ е определено наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца.

На основание чл. 23, ал.1 и ал.3 НК ѝ били определени общо най-тежко наказание лишаване от свобода в размер на две години и шест месеца, чието изпълнение е отложено за изпитателен срок от четири години и шест месеца с

наложена пробационна мярка „задължителни периодични срещи с пробационен служител“ по време на изпитателния срок и глоба в размер на 6000.00 лева.

Подсъдимият Й. А. М. също е признат за виновен по предявените му обвинения:

- За това, че от 22.01.2014г. до 19.09.2014г. вкл. в [населено място] е проповядвал чрез слово и чрез организиране проповедите на А. М. А. в месчитите в [населено място] омраза на религиозна основа, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК е осъден на една година и шест месеца лишаване от свобода и глоба в размер на 7000.00 лева

- За това, че при условията на продължено престъпление в периода от 18.06.2014г. до средата на м. юли 2014г. в [населено място] чрез слово в месчита на [улица] пред знамето на Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН – на основание чл. 407 и чл. 54 НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от три години и шест месеца, което било и определено като общо най-тежко наказание от този вид и към него било присъединено наказанието глоба.

С присъдата Р. М. И. е признат за виновен за това, че на 31.05.2014г. в [населено място] е проповядвал омраза на религиозна основа чрез муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК са му наложени наказания лишаване от свобода за срок от една година и глоба в размер на 6000.00 лева.

Той е признат за виновен и за това, че при условията на продължено престъпление в периода от 31.05.2014г. до края на м. юли 2014г. в [населено място] и [населено място] чрез осигуряване и разпространение на тениски, ленти за глава, шапки и знамена с логото на Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН и на основание чл. 407 и чл. 54 НК е осъден на наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца, което било определено и като общо най-тежко, подлежащо на изтърпяване след приложение на чл. 23, ал.1 НК и към него било присъединено наказанието глоба.

Подсъдимият А. Е. И. е признат за виновен в това на 25.11.2014г. в [населено място] да е държал огнестрелно оръжие – бойна пушка „Щ.-М.“, модел „М95“, образец 1895г., калибър 8 мм и боеприпаси за същото огнестрелно оръжие в два пълнителя с девет броя патрони 8 мм без да има за това надлежно разрешение и на основание чл. 339, ал.1 и чл. 54 НК му наложил наказание лишаване от свобода за срок от две години като го оправдал по обвинението за извършено престъпление по чл. 407 НК – в периода от 26.05.2014г. до 25.11.2014г. в [населено място] чрез осигуряване и излагане на показ на три броя знамена с логото на Ислямска държава в месчита на [улица][жк]да е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН.

Със същата присъда съдът е признат за виновен О. А. Б. за това, че на 31.05.2014г. в [населено място] е проповядвал омраза на религиозна основа чрез муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК му наложил наказания лишаване от свобода за срок от една година и шест месеца и глоба в размер на 7000.00 лева.

Той е признат за виновен и за това, че при условията на продължено престъпление в периода 27.11.2013г. до 18.11.2014г. в [населено място]

посредством профил във facebook чрез снимки със знамето на Ислямска държава и видеоклип с военно-агитационно съдържание е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН и на основание чл. 407 и чл. 54 НК му наложил наказание лишаване от свобода за срок от три години и шест месеца.

На основание чл. 23, ал.1 и ал.3 НК му определил общо най-тежко наказание лишаване от свобода за срок от три години и шест месеца, към което присъединил и наказанието глоба в размер на 7000.00 лева.

Подсъдимият Р. В. К. е признат за виновен в това, че от 31.05.2014г. до 18.11.2014г. в [населено място] е проповядвал омраза на религиозна основа чрез муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма и на основание чл. 164, ал.1 и чл. 54 НК са му наложени наказания лишаване от свобода за срок от една година и глоба в размер на 6000.00 лева.

С тази присъда той е признат за виновен и за това, че при условията на продължено престъпление в периода от 02.06.2014г. до 18.11.2014г. в [населено място] посредством профил във facebook чрез снимка със знамето на Ислямска държава и видеоклипове с демонстриране на военните успехи на същата е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН като на основание чл. 407 и чл. 54 НК му е наложил наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца.

На основание чл. 23, ал.1 и ал.3 НК му е определено общо най-тежко наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца, към което е присъединено и наказанието глоба в размер на 6000.00 лева.

Н. А. Щ. е признат за виновен по обвинението за извършване на деяние, квалифицирано като престъпление по чл. 164, ал.1 НК - от 10.06.2014г. до 15.09.2014г. в [населено място] да е проповядвал омраза на религиозна основа с муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма, поради което при условията на чл. 54 НК са му определени наказания лишаване от свобода за срок от една година и глоба в размер на 6000.00 лева.

Тъждествена по характер присъда е постановена спрямо него и за това, че при условията на продължено престъпление в периода от 04.08.2014г. до 15.09.2014г. в [населено място] посредством профил във facebook чрез снимки на мюсюлмани с арабски облекла, носещи знамената на Ислямска държава и видеоклип с демонстриране на военните успехи на бойците на Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и политически права на ООН и на основание чл. 407 и чл. 54 НК му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от две години и шест месеца, което било определено и като общо най-тежко при прилагане на чл. 23, ал.1 НК и към него било присъединено и наказанието глоба.

Подсъдимият В. С. С. бил признат за виновен, че при условията на продължено престъпление за периода от 24.10.2013г. до 15.09.2014г. в [населено място] посредством профил във facebook чрез фотомонтаж със снимката си, наложена на фона на двама въоръжени бойци пред знаме на Ислямска държава, чрез военно-пропагандни клипове с военен характер и призови към джихад за демонстриране военните успехи на бойците от Ислямска държава е пропагандирал за война в нарушение на чл. 20, т.1 от Международния пакт за граждански и

политически права на ООН – престъпление по чл. 407 НК, за което му е наложено наказание лишаване от свобода за срок от две години.

С присъдата той е признат за невиновен и на основание чл. 304 НПК е оправдан по обвинението за извършено престъпление по чл.164, ал.1 НК – от 20.12.2013г. до 25.11.2014г. в [населено място] да е проповядвал омраза на религиозна основа чрез муджахидински жест с изправен и насочен нагоре показалец на ръката, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма.

В рамките на осъществен въззивен контрол по протест от прокурор при Окръжна прокуратура – Пазарджик и жалби от подсъдимите и техните защитници Пловдивски апелативен съд – I наказателен състав с решение № 260023/19.02.2021г. по ВНОХД № 361/2020г. е потвърдил атакуваната пред него присъда.

Върховният касационен съд е сезиран с жалби от подсъдимите и техните защитници с изключение на подсъдимите С. А. и В. С..

В касационната жалба от адв. П. – защитник на подсъдимите А. А., А. С., С. М. и Р. И. се релевират всички касационни основания. Неправилното приложение на закона по отношение на подс. А. според защитата се изразява в признатата му съпричастност към деяния въпреки тяхната обективна несъставомерност – независимо от безспорната установеност на факта на извършвани от негова страна проповеди, то липсвала доказателствена обезпеченост, че с тях той е проповядвал омраза на религиозна основа, още повече, че тези проповеди са били на турски език пред лица, които не владеели или слабо владеели този език. Такива доказателства не бил посочил и съда, тъй като според заключението на експерт С. Х. в тях били заложили общи постановки на исляма. Освен непосочване на доказателства, подкрепящи това обвинение, съдът не конкретизирал и с кои изрази този подсъдим е проповядвал омраза на религиозна основа.

По обвинението за организиране превод и разпространение на книгата „Н. Ислям /Вероотстъпване/ - текст и разяснение“ сочи, че книгата не е забранена за разпространение на територията на Република България, а самият факт на организиране на превода от негова страна не води априори до организиране на издаването и разпространението ѝ. Недоумение у защитата буди начинът на определяне на описания в обвинението жест като муджахидински, представляващ по своята същност жест-символ на Единобожието. Коментира, че тя и нейният подзащитен са затруднени да разберат с кои слова А. е проповядвал омраза на религиозна основа и с кои е пропагандирал към война и дали с тъждествени изрази осъществява съставите и на двете престъпления. Подобни доводи защитата излага и по отношение на подс. А. С. касателно обвинението му по чл. 164, ал.1 НК, свързано с проповядване на омраза на религиозна основа чрез слово – съдът не бил изяснил въз основа на кои доказателства приема съставомерност на тази деятелност на С. и с какви конкретни изрази.

По отношение обвинението му за извършено престъпление по чл. 407 НК съдът се упреква, че логически, а не доказателствено обезпечено, е достигнал до извода, че след като подзащитният ѝ е баща на младоженеца, то на неговата сватба той е организиран поръчването, осигуряването и раздаването на тениски, шапки и знамена, още повече, че единственият доказателствен източник в тази насока били показанията на свидетел с тайна самоличност. Не били налице и доказателства, че само подс. А. С. ползвал компютъра с оглед инкриминирания видеоклип.

Подобна теза е развита в касационната жалба и по отношение на подс. С. М. спрямо определения като муджахидински жест и липсата на доказателства той да е

качвал инкриминираните от неговия профил снимки, както и целта на това споделяне. Касателно осъждането на подс. Р. И. за проповядване омраза на религиозна основа чрез муджахидински жест защитата акцентира, че нито в обвинителния акт, нито в присъдата на първия и решението на втория съд е конкретизирано къде е направен този жест и срещу кои групи от хора той е насочен, за да всява омраза. Коментира, че в атакуваното решение съдът е посочил, че с него той реализира съставите на престъпления по чл. 164, ал.1 НК и чл. 407 НК, а обвинение за последното не е налице. То е рамкирано в осигуряване и разпространение на тениски, ленти, шапки, знамена с логото на Ислямска държава – в този смисъл жалбоподателят сочи, че тези артикули са закупени от И. от Турция с търговска цел, а не с цел пропагандиране на война.

В заключение на доводите към тази претенция заявява, че в инкриминирания период Ислямска държава не е била обявявана за терористична организация, нито са идентифицирани нейни отличителни символи.

За да обоснове позицията си за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, защитата заявява, че второстепенният съд е преповторил мотивите на първостепенния без да отговори на изложени пред него възражения или ако е дал отговор, то те не били обсъдени в пълнота – относно несъгласието с компетентността на част от вещите лица по делото, както и осъществяване на адвокатска защита на подс. А. в хода на досъдебното производство от лице, което е възходящ роднина на служител в структура на МВР, извършвал действия по делото. Упреци са отправени към предходните съдебни състави и за неуважаване на искането за прекратяване на съдебното производство и връщане на делото в неговата предходна фаза поради налични основания за отвод на наблюдаващия прокурор, който е депозирал и стартирал съдебното производство обвинителен акт.

Според защитата предубедеността на прокурора не е възникнала на 21.03.2018г., когато е отведена от последващо участие в процеса от Окръжен съд – Пазарджик, а тя е съществувала от по – ранен момент. Като процесуално нарушение защитникът сочи отказът на въззивния съд да уважи множество доказателствени искания, свързани с назначаване на експертизи, допълнителни разпити на свидетели, депозирали показания пред първостепенния съд и изискване на справки. В подкрепа на доводите си за явна несправедливост на наложените на подзащитните и наказания излага твърдения за настъпила реабилитация по отношение на подс. А. към момента на извършване на деянията – предмет на обвинителния акт, липсата на осъждания на останалите и единствено наличие на негативни характеристични данни, обективирани в справки, изготвени от полицейски служители. Коментира наличието на основания за приложение разпоредбата на чл. 66, ал.1 НК спрямо тях. Моли настоящия състав да отмени решението на въззивния и да оправдае подсъдимите М., С. и М., да върне делото за ново разглеждане от друг състав на Апелативен съд – Пловдив заради допуснати съществени нарушения на процесуалните правила или да бъде намален размерът на наложените им наказания и тяхното изпълнение бъде отложено за определен изпитателен срок.

Подсъдимият А. С. е представляван и от адв. К. С., който също депозира жалба срещу акта на въззивния съд, в която са изложени немалка част от коментирания до момента аргументи, касаещи подзащитния му. Различните отправени от него възражения са по отношение на обвинението по чл. 164, ал.1 НК, чиято деятелност защитата определя като продължавана престъпна дейност и в неквалифицирането ѝ като такава съзира процесуално нарушение, осъществено от

прокурора в обвинителния акт и от съда в присъдата, тъй като С. бил осъден за две деяния, но на едно наказание.

За да обоснове тезата за нарушение на материалния закон от страна на Апелативен съд, защитата на подс. Е. С. коментира липса на доказателства за престъпно поведение от страна на подзащитния му, което би могло да бъде субсумирано под състава на престъпления по чл. 164, ал.1 НК и чл. 407 НК. Счита, че предходните съдебни състави са допуснали и съществени процесуални нарушения, свързани с възприемане заключения на експертизи, изготвени от вещи лица, които не са в списъците за вещи лица към съответния окръжен съд, както и че извършваните по делото претърсвания и изземвания са в присъствието на поемни лица, които са служители на МВР и на които не е предявено съдържанието на иззетите техни електронни носители. В подкрепа на тезата си, че наложеното на С. наказание е явно несправедливо, коментира наличието единствено на позитивни данни за неговата личност, които предполагат и приложението на чл. 66, ал.1 НК.

Моли подсъдимият да бъде оправдан от върховната инстанция или делото да бъде върнато за ново разглеждане от друг състав на Апелативен съд или бъде приложена разпоредбата на чл.66, ал.1 НК.

Позицията на защитата на подс. С. Д. е, че атакуваният акт е постановен от предубеден съдебен състав, тъй като е признал за виновен подзащитния му въз основа на предположения, без обсъждане на доказателства, което би довело до обратен негов характер. Поставя се въпросът, че Д. е пропагандирал за война чрез заснемане пред знаме на Ислямска държава, участвайки в шествие, облечен в арабско облекло и носейки знамето по време, когато тя не само не е била създадена, но и не притежава белезите на държава – не разполага с трайна власт върху определена територия, няма държавен суверенитет, няма държавна администрация и финансови структури. Това определяло и обективна несъставомерност на извършеното от Д. по чл. 407 НК, тъй като определението за „война“ според тълковния речник е въоръжена борба между държави, народи или между групировки вътре в една държава, а такива качества Ислямска държава не носи. Изразените пред настоящата инстанция претенции за очакваните изходи от решението ѝ са идентични с тези, изложени от останалите касатори.

Касационна жалба е депозирана и от защитника на подс. А. А., в която излага позицията си, че и двете деяния, в чието извършване е призната за виновна не са съставомерни нито от обективна, нито от субективна страна. Освен липсата на събрани доказателства, подкрепящи обвинителната теза, сочи, че преведената от нея книга, която е определена от прокуратурата и съда като съставомерна дейтелност по чл. 164, ал.1 НК, не е забранена и в нея не се съдържат тези, сочещи на проповядване на религиозна омраза. Излага аргументи, че със съхраняване на знаме на Ислямска държава в шкаф с прозрачни стъклени врати, тя не е пропагандирала към война. По отношение на наказанието моли да бъде отменено приложението на чл. 67, ал.3 НК с визираната в изпитателния срок на определеното наказание пробационна мярка, тъй като това би затруднило образованието ѝ.

Както и останалите касатори предявява претенциите си в условията на алтернативност – подзащитната му да бъде оправдана, делото да бъде върнато за ново разглеждане на друг съдебен състав или да бъде изменена присъдата в частта относно наложената пробационна мярка в рамките на изпитателния срок.

Подсъдимите Й. М., А. И. и Р. К. чрез своя защитник също атакуват решението на Апелативен съд – Пловдив. В изобилстващата с цитати от въззивния акт жалба се твърди, че по отношение на тримата е нарушен законът, тъй като са признати за виновни за деяния при неналичие на доказателства за тяхна съпричастност. Като допуснати процесуални нарушения се сочат участие на

прокурор Н. П. в съдебни заседания пред първостепенния съд като наблюдаващ и досъдебното производство прокурор, която е била предубедена от изхода на делото не от 21.03.2018г., от която дата е отведена от по-нататъшно участие в процеса, а преди това и кредитиране заключения на експертите А. А. и В. Т., които не притежават съответната професионална компетентност и ценз, за да депозират заключения като вещи лица в съответните области. Акцентирайки на позитивните характеристични данни за личността на всеки от тези трима подсъдими, се претендира след изменение квалификацията на деянията им /без конкретизирането ѝ/ да бъде приложена разпоредбата на чл.55 НК с намаляване срока на наложените им наказания лишаване от свобода и размера на определените им глоби и с отлагане изпълнение на наказанията лишаване от свобода на основание чл. 66, ал.1 НК. Наред с това се иска подсъдимите да бъдат оправдани или делото да бъде върнато за ново разглеждане.

О. Б. и неговият защитник също са останали недоволни от акта на въззивния състав като в касационната си жалба излагат идентични с до момента описаните възражения относно неналичие на официално понятие „муджахидински жест“, който всъщност бил въведен от прокуратурата и възприет безкритично от съда, изначална предубеденост на наблюдаващия досъдебното производство прокурор, неоснователно отхвърляне на отправени пред Апелативен съд доказателствени искания. Това мотивира касаторите да претендират оправдаване на подсъдимия от настоящия съд или намаляване на наложеното му наказание лишаване от свобода и отлагане на изпълнението му за определен изпитателен срок.

Акцент върху допуснати процесуални нарушения още в досъдебната фаза на процеса поставя и защитникът на подс. Н. Щ. като част от тях са били предмет на обсъждане и от останалите жалбоподатели. Адв. Б. заявява, че обвинителният акт не съдържа конкретно изложени обстоятелства по отношение на предявените на нейния подзащитен обвинения, свързани с време и начин на осъществяване на деянията. Съществувало противоречие между мотивите и присъдата на Окръжен съд, както и между тях и обвинителния акт, тъй като едва в първостепенните мотиви съдът приел, че подс. Щ. притежавал профил Н. I. М. с линк към него sebatin.argirov, докато в обвинителния акт бил посочен като фейсбук профил на Щ. единствено sebatin.argirov, но не и Н. I. М., който се появява за първи път в мотивите към постановената присъда. Касаторът съзира и противоречие в съдебните актове по отношение възприетото изпълнително деяние по чл. 164, ал.1 НК – според защитата Щ. е осъден за направен от него муджахидински жест, а от съдебните актове ставало ясно, че всъщност той е осъден, защото е прието, че „файл, съдържащ снимка, е качен и публикуван от него във фейсбук профила му“. Солидаризира се с претенциите на останалите касатори към Върховния съд при упражняване на правомощията му, включително и за намаляване наказанието на подсъдимия и приложение разпоредбата на чл.66, ал.1 НК.

В съдебно заседание пред настоящата инстанция защитниците на подс. Е. С. молят да бъде уважена касационната им жалба като поддържат и направените с нея няколко алтернативни искания. Подсъдимият С. поддържа позицията на процесуалните си представители.

Защитата на подсъдимия С. Д. изцяло поддържа изложените в сезирания настоящата инстанция документ. Счита, че както присъдата, така и въззивното решение са неправилни и незаконосъобразни. Моли делото да се върне за ново разглеждане от друг състав на Апелативен съд – Пловдив.

Адвокат П. като защитник на подс. А. поддържа касационната жалба и направените с нея искания.

Подсъдимата А. А. заявява, че не приема обвиненията и все още не ги е разбрала. Заявява, че в инкриминираната книга се съдържат знамения и тези от тях, които са свързани с наказания, са останали в миналото, а не касаят настоящето. Изразява убеждението си, че религията, която изпълнява, е религия на единствения А. и Той ще я извиси „с цялата си светлинна пълнота дори и неверниците да ненавиждат това“.

Процесуалният представител на подс. О. Б. поддържа касационната жалба във всичките ѝ части като основното му искане е да бъде отменена присъдата на Окръжен съд – Пазарджик и подзащитният му да бъде оправдан, тъй като бил признат за виновен за начина, по който се моли. При невъзприемане от съда на тази теза, поддържа и алтернативно направените в касационната жалба искания.

Подсъдимият Б. в своя лична защита счита, че неправилно е признат за виновен за това, че е слушал „песен на арабски език“ и за това, че си е „вдигнал пръста“, който жест отъждествява с други жестове - символи в християнската религия.

Защитата на подс. Н. Щ. отново декларира позицията си, че актовете на предходните съдебни състави са необосновани, незаконосъобразни и неподкрепени с доказателства, сочещи на обективна съставомерност на извършеното от нейния подзащитен. Поддържа претенциите си, изложени в касационната жалба и моли да бъдат съобразени и доводите ѝ във въззивната жалба, тъй като в решението на Апелативен съд са преповторени мотивите на Окръжен съд без да бъде отговорено на възраженията на защитата.

Адвокат С. в качеството си на процесуален представител на подс. А. С. отново излага аргументите от жалбата, с която е сезирана настоящата инстанция. Акцентира на необходимостта делото да бъде върнато в досъдебната фаза на процеса дори и само заради предубеденост на наблюдаващия прокурор, който бил привлечен като обвиняем по обвинение за извършено престъпление по чл. 164, ал.1 НК.

В своята пледоария защитата на подсъдимите А., С., М. и И. преповтаря доводите си и исканията си от депозираната жалба.

Подсъдимият А. С. се присъединява към позицията на своите защитници. Не се счита за виновен – убеждението му, че ислямът е съвършена религия, е основано на писаното в К.. По отношение обвинението да е пропагандирал за война изразява учудването си, че при извършено претърсване в дома му не са иззели оръжие, а единствено книга, която впоследствие му била върната.

Подсъдимият А. А. заявява, че след запознаване с обвинителния акт не установил каквито и да било доказателства, че той и останалите подсъдими са престъпници, тъй като техните деяния са свързани единствено с богослужение. Относно налично в досъдебното производство обвинение по чл. 108 НК, заявява, че му е предявено такова по чл. 407 НК, за да не бъде подсъдно делото на съд от град София. Представя писмени бележки, в които отрича да е осъществявал дейността, подведена под състав на престъпленията, за които е признат за виновен и осъден и правейки паралел между посланията в К., хадисите и Б., заявява, че във всяка религия има войнствени призови, но той самият нито е проповядвал омраза на религиозна основа /тъй като неговата религия се отличава с милосърдие/, нито е пропагандирал към война по инкриминирания начин и то по време, когато Ислямска държава все още не е била създадена.

Подсъдимите С. М. и Р. И. поддържат заявеното от адв. П..

Защитникът на подсъдимите Й. М., А. И. и Р. К. изразява позицията си, че този процес не касае „конституционна дейност на правоохранителни и правораздавателни органи, които да защитават българския интерес“, а се отнася до

спор в ислямската религия. Заявява, че решението на Апелативен съд – Пловдив по същество преповтаря доводите на Окръжен съд – Пазарджик. Развива тезата, че неговите подзащитни следва да бъдат оправдани или делото бъде върнато за „допълнително разследване с участието на друг прокурор“, различен от изготвилния обвинителния акт.

Подсъдимите Й. М. и А. И. поддържат изявленията на своя защитник. В представени писмени бележки подс. М. цитира показания на свидетели, за да аргументира позицията си, че възприетото в мотивите на съда не съответства на носената от доказателствените източници информация и че през част от инкриминирания период той не е пребивавал в пределите на страната.

Подсъдимият Р. К. заявява, че е в тежко семейно положение и ако следва ефективно да изтърпи наложеното му наказание лишаване от свобода, то няма да може да се грижи за семейството си.

Прокурорът моли да бъде постановен акт, с който жалбите на 12-те подсъдими бъдат отхвърлени като неоснователни и решението на въззивната инстанция бъде оставено в сила. Според него то е изключително подробно с извършен анализ на многобройните събрани доказателства по делото и след разглеждане на възраженията на защитата. Постановените актове от предходните инстанции, според прокурора, са в унисон с доказателствената наличност. Представителят на държавното обвинение преценява като неотнормима претенцията на защитата, че към инкриминирания период Ислямска държава не е съществувала като държавно образувание, тъй като това не е елемент от хипотезите на чл. 164 НК и чл. 407 НК. Определя като неоснователно и искането на част от касаторите делото да бъде върнато във фазата на досъдебното производство поради липса на притежавано от Върховния касационен съд подобно процесуално правомощие.

При дадената им възможност за последна дума всички подсъдими молят да бъдат оправдани.

Върховният касационен съд, след като обсъди доводите на страните, изложеното в жалбите и в рамките на своите правомощия, прецени, че те са допустими и основателни по отношение на част от изложените в тях доводи.

В касационните жалби се навеждат възражения за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила, довели до ограничаване правата на подсъдимите. Въпреки претенциите на сезиращите страни и за нарушение на материалния закон, и за несправедливост на наложените наказания, следва да бъдат обсъдени на първо място твърденията за допуснати съществени процесуални нарушения, тъй като при подобна констатация, би се обезпредметило произнасянето по останалите наведени от страните доводи.

В обобщение възраженията на касаторите могат да бъдат дефинирани като насочени към пропуски в аналитичната дейност на въззивния съд при оценка на доказателствените източници или по-скоро липса на такава, тъй като атакуваното решение изцяло преповтаряло мотивите на първостепенната присъда, липса на отговор на депозирани от защитата възражения, кредитиране заключения на експертизи, изготвени от вещи лица, които не притежават съответен ценз и не са включени в списъците на вещи лица, представляване на един от подсъдимите от защитник, намиращ се в родствени отношения с лице, извършвало процесуално – следствени действия по делото, както и предубеденост на прокурора, наблюдаващ досъдебното производство и изготвил разглеждания обвинителен акт.

В решението си въззивният съд е афиширал, че самостоятелно установява фактическа обстановка, която всъщност не е обективирана, тъй като при описание на фактологията съдът е цитирал и преразказвал показания на свидетели по делото, извършените процесуално-следствени действия и заключения на експертизи без

въз основа на тях да изведе описание на възприета от него фактическа обстановка. Този подход не само лишава настоящата инстанция от преценка относно позицията на контролирания съд за фактическата основа на направените впоследствие правни изводи, но и води до липса на мотивиране в постановения второстепенен акт. Прилежното изброяване на информацията, носена от съответните доказателствени източници чрез нейния преразказ, не може да замести ясно изразена възприета фактология, свързана с време и начин на осъществяване на деянията от подсъдимите и конкретизиране на действията, с които те са осъществили съставите на престъпленията, в чието извършване са признати за виновни. Всъщност този подход е възприет от първия съд и буквално е възпроизведен в подложеното на контрол от настоящата инстанция решение. В принципен план при възприемане на твърдествена фактическа обстановка от контролиращата инстанция /въпреки че такава в конкретния случай не е обективирана още от Окръжен съд/, тя не дължи собствен прочит на фактическите положения и само по себе си пълното припокриване на описанието ѝ с това на първата инстанция не представлява липса на изложени мотиви. Въззивният съд, обаче, дължи отговор на отправените пред него възражения и собствен анализ на доказателствените източници, въз основа на които е възприел именно тази фактическа обстановка, когато отговорът на направените пред него възражения изисква това. Той е необходим, за да бъде преценено впоследствие дали не е налице пропуск в оценъчната дейност от страна на второстепенния съд, сочещ на превратно тълкуване на носителите на доказателствена информация, повлияло и върху яснотата на изразената воля. Такава яснота липсва в иначе немалкия по обем атакуван акт, от който, обаче, не може да бъде разбрана фактическата обстановка, възприета за установена от съда.

Подобна яснота не е налице и в мотивите към постановения първостепенен акт - въпреки старателното изброяване на всички доказателствени източници и техния буквален преразказ решаващият съд не е формулирал своето отношение към фактите по делото. Всъщност той е бил и изначално затруднен от празнотата във фактическите положения и от рамките, които е поставило обвинението във внесения за разглеждане обвинителен акт. Както окръжният съд, така и прокурорът при описание на фактите, обособени в озаглавен раздел „Престъпна деятелност на подсъдимите“ преповтаря съдържанието на показания на различни свидетели, преимуществено такива с тайна самоличност, и общите им възприятия за поведение на подсъдимите и съдържание на техни проповеди през тяхната субективна призма, без каквато и да било конкретика както за изрази, които са релевантни към обвиненията по чл. 164, ал.1 НК, така и по отношение на време и място на осъществяване на деянията.

Основателни са упреците на защитата към прокурора и съда за неяснота както относно времевите параметри на проповядване на омраза на религиозна основа от страна на техните подзащитни, така и относно начина на проповядването ѝ. Декларативни изрази, че подсъдимите А., С., С. и М. чрез проповеди или организиране на проповеди са създавали верска нетърпимост към непрактикуващите салафизма без да се сочат изразите или съдържанието на тези проповеди, които съответно след това да бъдат подложени на преценка дали по съществуването си представляват проповядване на подобна религиозна омраза, не може да се възприеме като ясно афиширана позиция както на съда, така и на прокурора за наличието на елементите от състава на престъплението по чл. 164, ал.1 НК. В подобно затруднение са и самите подсъдими, които самостоятелно или чрез своите защитници изразяват неразбирането си относно действията, за които са осъдени. От такъв недостатък, както бе посочено, страда и обвинителният акт, стартирал наказателно-съдебното производство.

Първостепенният съд се е опитал да облече в поднесената му от прокурора правна норма част от дейността на подсъдимите, свързана с техен жест, представляващ вдигнат показалец на изправена ръка, определен в обвинителния акт като „муджахидински“, въпреки резервите на част от вещите лица към това определение като некоректно. В мотивите и респ. във въззивното решение е прието, че този жест изразява верска нетърпимост към непрактикуващите и неизповядващите салафитското течение без да бъде изложена каквато и да било обосновка за този извод, както и за това, че символът на Единобожието /каквото представлява жестът/ се е „превърнал в запазен знак и един от символите на Ислямска държава“. В усилията си да обоснове съставомерност на извършеното от М., С., А., М., Д., И., Б., К. и Щ., обвинени, че с този жест те са проповядвали омраза на религиозна основа /каквото престъпление прокурорът е преценил, че са извършили/, съдът нееднократно е заявил в своите мотиви, че с него се пропагандира война – по отношение на подс. А. А. на л. 528 от мотивите се съдържат твърдения, че с жеста той е засвидетелствал публично одобрението си към Ислямска държава, а по отношение на останалите подсъдими, че с този жест се осъществяват и признаците на състав на чл. 407 НК /без обвинението по този текст да включва тази форма на изпълнително деяние/.

Неяснотата на позицията на въззивния и първостепенния съд относно приложимата правна норма, под която следва да се подведе жестикулирането на подсъдимите под инкриминираната форма, е изразена в разсъжденията им във вид на декларации, че по време на религиозно шествие, проведено на 28.07.2014г. подс. С. Д. е бил облечен с арабско облекло, носейки знамена на Ислямска държава с изпънат нагоре показалец на ръка като първите две действия са определени от тях като негова пропаганда за война, а жестът – като проповядване омраза на религиозна основа, за което е и признат за виновен.

Отделен е въпросът, че съдилищата не са дали отговор на възраженията на защитата за дейността на всеки от подсъдимите, сочеща по описание на усложнена престъпна дейност по чл. 164, ал.1 НК. Нито в обвинението, нито в присъдата и потвърдителното решение е отграничено дали в целия период перманентно е жестикулирано /конкретно за С. Д. – от 31.05. до 28.07.2014г./ или на конкретно установени или неустановени дати в тези рамки и дали така са извършени отделни престъпления или отделни изпълнителни деяния.

Всъщност коментариите съдебни актове следват изложението на прокурора в сезирация документ и възпроизвеждат и неяснотата както относно съдържанието на проповедите, инкриминирани като слово, чрез което се проповядва религиозна омраза, така и относно времето на осъществяване на част от деянията, и противоречивото квалифициране на тези действия /слово, жест/, определени като покриващи състава на престъпление по чл. 164, ал.1 НК, но описвани като израз на проповядване на антидемократична идеология – дейност, реализираща друг престъпен състав. Показателна е позицията на прокурора /л.17 от обвинителния акт/, възпроизведена и в решението на Апелативен съд /л. 37 от него/, при описание на жеста с вдигнат показалец /твърдяно като осъществяващ състава на чл. 164, ал.1 НК/, че „съобразно съдържанието на преведените фейсбук – профили ..., те определено прокламират към водене на война.... там има и ясно открити призови към насилие, включително физическо унищожение на противник, определян като такъв основно на религиозен признак, което е в разрез с нормите на съвременното международно право и демократично общество“, след което в заключение се декларира, че „чрез профила си в интернет част от обвиняемите са проповядвали омраза на религиозна основа...“.

Подобна компилация между твърдения за антидемократичност на действията и насоченост срещу проповядващите други религии води до неразбиране каква е позицията на контролирания съд относно значението, носено от този жест и доколко с него се осъществява един или друг състав на престъпление. Тя изобилства и в двата съдебни акта, но такава смесица е налице и в обвинителния акт, наред с липсата на ясно изразена позиция за релевантните факти, касаещи твърдяната от прокурора деятелност на всеки от подсъдимите. За да обоснове тезата си, че подс. С. Д. е осъществил състав на престъпление /неконкретизирайки към кое от предявените му обвинения по чл. 164, ал.1 НК или 407 НК е съотнесено/, прокурорът сочи, че Д. чул от подс. А. А., „че властта идва от А., а не от хората, и жените трябва да ходят забулени“ /л. 63 от обвинителния акт/.

Това е отразено във фактите, касаещи деятелността на този подсъдим и обосноваващи тезата на прокурора за пропагандиране към война или проповядване омраза на религиозна основа, а всъщност покриващи състав на съвсем друго престъпление и то отнесено не към подс. Д.. Всъщност, както съдебните актове, така и обвинителният, в голямата си част са фокусирани върху обстоятелства, свързани с факта на извършване от А. и други подсъдими проповеди, техни близки отношения, които сами по себе си не са престъпни, осигуряване подкрепа на лица при преминаването им през България за страни от Близкия изток, за да воюват в редиците на Ислямска държава /базирани на източници, които нямат доказателствена стойност/, за които не са предявени обвинения, а не са отразени релевантните факти – съдържанието на проповедите, от които прокурорът черпи основа за обвинението по чл. 164, ал.1 НК или това на преведената от подс. А. книга, с който превод тя също се твърди да е осъществила проповядване на религиозна омраза.

Нито прокурорът, нито съдът дават отговор защо възприемат, че с организиране на проповедите на подс. А. от страна на подс. М. /отново без каквато и да било заявена детайлност на проповедите/ последният е проповядвал омраза на религиозна основа, а не е извършвал помагаческа дейност по смисъла на чл. 20, ал.4 НК. По отношение на самия Й. М. в мотивите към първостепенния акт /л.596/ отново чрез маниера на преразказ на показания на свидетели с тайна самоличност, съдът е обосновал осъдителната си присъда без да заяви изрично кое от съдържанието на изнасяните от него проповеди покрива престъпния състав на чл. 164, ал.1 НК, коментирайки, че липсва разлика в проповедите на А. и М. и че в тях се подкрепя Ислямска държава, цитирайки възприето от св. № 004 изказване на двамата, че войната в С. е „хубава работа, това, което става, че се бият за Шериата“. Този детайл касае проповедите, неуточно на кого от подсъдимите, но поради възприетия подход на перманентно цитиране на част от свидетелски показания или преразкази в свободна форма, остава неизяснено дали именно този израз е приет от съда като такъв, чрез който се проповядва религиозна омраза и доколко той изобщо покрива обективния състав на това престъпление. Както бе посочено, и в обвинителния акт, и в тези на предходните съдебни инстанции, се излагат аргументи за антидемократична насоченост на деятелността на подсъдимите, въпреки че такива обвинения не са представени на вниманието на съда.

Всъщност те са били налице в досъдебната фаза на процеса и спрямо тяхната съдба прокурорът не е изразил категоричната си позиция. Подобни възражения за наличие на „висящи“ обвинения са отправяли подсъдимите и техните защитници и на тях е даден напълно идентичен отговор от съставите на Окръжен и Апелативен съд, с които настоящият не може да се съгласи. Предходните инстанции са възприели, че се касае за изменение на обвинението от страна на прокурора по реда

на чл. 225 НПК и в този случай, съгласно чл. 243, ал. 9 НПК и Тълкувателно решение №2/07.10.2002г. по Наказателно дело №2/2002г. на ОСНК на ВКС не е необходимо постановление за частично прекратяване на наказателното производство за тях. Тази теза не може да бъде споделена.

Според действащата редакция на разпоредбата на чл. 225 НПК ново привличане на обвиняем са извършва, когато при разследването се разкрият основания да се приложи закон за по-тежко наказуемо престъпление, съществено се изменят фактическите обстоятелства или се налага да се включат нови престъпления или да се привлекат нови лица. Тъй като рамките на обвинението се очертават от обвинителния акт, релевантно за ангажираната от съда наказателна отговорност на изправеното пред него лице е това обвинение, формулирано в акта. В този смисъл са и аргументите и указанията, дадени с Тълкувателно решение №2/07.10.2002г. по Наказателно дело №2/2002г. на ОСНК на ВКС, че не се налага изричен акт на прокурора по прекратяване на наказателно производство при ново привличане на лицето, защото то се е защитавало срещу фактите, станали основа на последващото му привличане в качеството на обвиняемо лице. Това е така, но не и в ситуация, в която или липсва яснота относно фактите, срещу които се е защитавало лицето/лицата, или те са с напълно различен характер.

Както е посочено в цитираното Тълкувателно решение: „...прекратяване на наказателното производство ще е наложително, само когато от последното повдигнато и предявено на предварителното производство обвинение следва да се изключат определени деяния, намиращи се във връзка с деянието по обвинителния акт...“.

В хода на досъдебното производство на всички подсъдими по делото нееднократно са предявявани обвинения /постановленията за които са позиционирани в т.18 - 1 и т. 18 – 2/, времево последните от които са намерили отражение и в диспозитива на внесените за разглеждане обвинителен акт. Подс. А. М. А. с постановление на наблюдаващия прокурор от 26.11.2014г. е привлечен като обвиняем за това, че от м.юли 2014г. до м. ноември 2014г. е образувал в [населено място] и ръководил група в [населено място], [населено място] и [населено място], в която членове са А. С., С. А., С. М., Е. С., С. Д., А. А., която си поставила за цел да върши престъпления против Републиката по Глава първа от НК, като проповядва антидемократична идеология, изразяваща се в разпространение идеите на терористичната организация Ислямска държава, действаща на териториите на С. и И. – престъпление по чл.109, ал.1 вр. чл.108, ал.1 НК. Обвинение му е предявено и за това, че от м. юли 2014г. до м. ноември 2014г. на територията на градовете П., П. и А. е проповядвал антидемократична идеология, изразяваща се в разпространение идеите на терористичната организация Ислямска държава, действаща на територията на С. и И. – престъпление по чл. 108, ал.1 НК и за това, че от м. юли 2014г. до м. ноември 2014г. в [населено място], [населено място] и [населено място] е вършил по различен начин - словесно и чрез публикуване на фотографии, колажи и видеоматериали в интернет с логото на Ислямска държава, пропаганда за война – чл. 407 НК.

Впоследствие с постановление от 01.04.2015г. на А. М. е предявено обвинение за това, че от месец ноември 2013г. до 25.11.2014г. в градовете П., П. и А. пред присъстващите мюсюлмани чрез слово, чрез организиране превод, издаване и разпространение на книгата „Вероотстъпване“, както и в интернет, е проповядвал антидемократична идеология, изразяваща се в противопоставяне на принципите за демокрация, разделение на властите, държавност и върховенство на закона, както и насилствено изменение на установения с Конституцията на Република България обществен и държавен строй, чрез проповядване религиозно

екстремистка идеология и изграждане на Халифат – престъпление по чл. 108, ал.1, пр.2 и пр.3 НК, както и за това, че през декември 2013г. в [населено място] в периода от декември 2013г. до 25.11.2014г. в градовете П., П. и А. е ръководил нерегистрирана група, в която членуват А. С., С. А., С. М., О. Б., М. А., Р. К., В. С., Й. М., Е. С., Р. И., А. И., С. Д. и Н. Щ., която си е поставила за цел извършване на престъпления по Глава първа от НК, а именно – проповядване на антидемократична идеология, изразяваща се в противопоставяне на принципите за демокрация, разделение на властите, държавност и върховенство на закона чрез проповядване религиозно - екстремистка идеология и изграждане на Халифат – престъпление по чл.109, ал.1, пр.1 и пр. 2 вр. чл. 108, ал.1, пр.2 НК.

С това постановление е детайлизирано и обвинението му по чл. 407 НК. Последното привличане в качеството на обвиняем на подс. А. М. А. е извършено на 15.06.2015г. като неговата отговорност е ангажирана за деятелност, покриваща състава на престъпление по чл. 407 НК, съдържаща и в предходните постановления за привличане на обвиняем и намерила място в обвинителния акт и е обвинен и за това, че от месец ноември 2013г. до 25.11.2014г. в градовете П., П. и А. е проповядвал омраза на религиозна основа чрез слово – непосредствено и чрез електронната система интернет, чрез организиране превод, издаване и разпространяване на книгата „Н. Ислям /Вероотстъпване/ – текст и разяснение“, както и с муджахидински жест с показалеца на ръката /изправен и насочен нагоре показалец/, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма, квалифицирано като престъпление по чл. 164, ал.1, пр.1 НК. Това е и актуалното обвинение на този подсъдим.

За останалите подсъдими ситуацията е идентична, но с отликата, че те са обвинени за участие в образувана от А. М. група, поставила си за цел да върши престъпления против Републиката, а за част от тях и проповядване на антидемократична идеология, изразяваща се в разпространение идеите на терористична организация Ислямска държава. Освен че предявените на подсъдимите обвинения по чл. 109, ал.1 вр. чл. 108, ал.1 НК респ. по чл. 109, ал.2 вр. чл. 108, ал.1 НК и тези по чл. 164, ал.1 НК се намират в коренно различни глави от Особената част на Наказателния кодекс – глава първа „Престъпления против републиката“, раздел IV: „Други престъпления“ и съответно глава трета НК „Престъпления против правата на гражданите“, раздел II: „Престъпления против изповеданията“, те охраняват и коренно различни обществени отношения – първите, касаещи правилното функциониране на установения държавен и обществен строй, а вторите – изповядване на религия без проповядване на омраза или негативно отношение към други, неизповядващи тази религия.

Коренно различно е и съдържанието на деятелността, покриваща тези престъпни състави, тъй като в единия случай се касае за проповядване на антидемократична идеология чрез противопоставяне на принципите на демокрацията, разделението на властите, държавността и върховенството на закона чрез пропагандиране на религиозно - екстремистка идеология и изграждане на Халифат, а в другия - проповядване омраза на религиозна основа, изразяваща се във верска нетърпимост към неизповядващите и непрактикуващите салафитското течение на исляма. Както бе отбелязано, престъпленията по Глава първа НК са насочени срещу основни принципи и символи на държавността, а тези по глава трета – към правата на отделния гражданин, свързани със свободното изповядване на религия, но не в степен на ограничение или създаване на омраза към изповядващи други религии или атеисти.

Нещо повече, подс. А. е обвинен, че е организиран и ръководил група, целяща извършване на престъпления по Глава първа НК, а останалите подсъдими – че са участвали в тази „нерегистрирана“ група. Обвиненията по чл. 109, ал.1 и ал.2 вр. чл. 108, ал.1 НК /за съответните подсъдими/ са за отделни и самостоятелни деяния, изискващи напълно различно фактическо описание от това, което е инкриминирано с вношения за разглеждане обвинителен акт. Тази самостоятелност се обуславя от времевите параметри и мястото, но и от начина на извършване на това деяние/деяния, както и от същността на тези инкриминирани действия, представляващи форма на престъпно сдружаване, въздигнато от законодателя в отделно и самостоятелно престъпление с формален характер.

Следва да бъде посочено, че образуването на група, поставила си за цел извършване на престъпления против Републиката /каквото налично обвинение има спрямо А. М. А./ се осъществява чрез действия по намиране на други лица, в тяхното убеждаване/мотивиране да се присъединят към предложената от него съвместна престъпна дейност от определен вид. Ръководенето на такава група /за което също е налице обвинение по отношение на подс. А./ предполага действия по даване на указания към приелите да участват в такова престъпно сдружение лица, даване на разяснения и съвети, определяне на насоките в дейността на групата, възлагане на общи и/или конкретни задачи за изпълнение, както и упражняване на контрол върху действията на тези лица. Участието в такава група /касателно обвиненията на останалите подсъдими по чл. 109, ал.2 НК/ се заключава в даване на съгласие за бъдещо осъществяване на съвместна престъпна дейност, наред с другите участници, съгласие да следва ръководителя й като се съобразява с неговите изисквания и указания, в подчиняване на неговите усилия на съгласуваните конкретни задачи за постигане на приетите и от него в групата престъпни цели. Това определя и напълно различната фактическа природа на дейността, субсумирана под състава на престъпленията по чл. 109, ал.1 или ал.2 НК от тази по чл. 164, ал.1 НК.

Позиция на прокурора към тази дейност на подсъдимите по организиране, ръководене или участие в определената като нерегистрирана група за осъществяване на престъпления против Републиката не е афиширана с конкретен акт, съдържащ отказ на държавното обвинение да преследва обвиняемите за тази дейност или да ангажира отговорността им и за нея. Липсата на такава конкретна позиция води до неяснота у самите обвиняеми /впоследствие подсъдими/ за характера на техните обвинения и за действията им, за които се ангажира отговорността им, а оттам и в обема и насочеността на процесуалните им усилия, необходими им, за да организират и осъществят адекватна защита срещу тези обвинения.

Именно поради тази фактическа обособеност и юридическа самостоятелност на деянията по чл.109, ал.1 и ал.2 НК и деянията по чл.164, ал.1 НК, е било необходимо прокуратурата да състави постановление за частично прекратяване на наказателното производство, ако се отказва да поддържа тезата, че подсъдимите са осъществили и престъпления по Глава първа НК, свързани с ръководене/участие в група, поставила си за цел извършване на престъпления по Глава първа НК. Такава процесуална необходимост /за изричното произнасяне на прокурора относно наличните обвинения по чл.108 и чл.109 НК/ следва недвусмислено и от разпоредбата на чл.243, ал.9 НПК, която предоставя възможност на прокурора да не изготвя постановление за частично прекратяване само при ново /последващо/ привличане на същия обвиняем, но единствено за същото деяние, което вече е било инкриминирано в съответното предходно постановление за привличането му в това процесуално качество. Непроизнасянето в този смисъл накърнява възможността на

подсъдимите и техните защитници адекватно да упражнят правата си и представлява съществено нарушение на процесуалните правила по смисъла на чл. 348, ал.3, т.1 НПК.

Тъй като този пропуск е осъществен от прокурора в досъдебната фаза на процеса, наред с фактическата неяснота в обвинителния акт, констатацията за липса на мотиви в съдебните актове на първия и втория съд и декларативни отговори от Апелативен съд /напълно идентични с тези на първостепенния/ на отправени от защитата възражения, не води до връщане на делото за ново разглеждане на въззивната инстанция, тъй като така тези нарушения не биха могли да бъдат отстранени. Липсата на възприета от решаващия първоинстанционен съд фактология, на реален анализ на доказателствените източници и ясно изразена воля при субсумиране на твърдяното като извършено от подсъдимите в обвинителния акт под съответната правна норма, е било препятствие за второинстанционния съд да се произнесе по същество на спора, тъй като не е бил налице годин акт, който да бъде проконтролиран.

На практика актът на Окръжен съд страда от липса на мотиви - процесуално нарушение от категорията на съществени и абсолютно основание за неговата отмяна, което е следвало да бъде сторено от Апелативен съд поради невъзможност сам да го отстрани. Тъй като, обаче, бяха констатирани същностни нарушения на процесуалните правила, осъществени в досъдебната фаза на процеса, то в конкретния случай е приложима разпоредбата на чл. 354, ал.3, т.2 НПК и делото следва да бъде върнато за ново разглеждане на първата инстанция и то от стадия на разпоредително заседание поради липса на процесуална възможност за Върховния касационен съд за връщане на делото във фазата на досъдебното производство, оставяйки тази преценка на първостепенния.

Тук е мястото да бъде очертана процесуалната съдба на наказателното производство по отношение на неатакувалите контролирания от настоящата инстанция съдебен акт – подсъдимите С. А. и В. С.. И по отношение на двамата са относими изложените до момента констатации за пороци в дейността на прокурора в досъдебната фаза на процеса, изразяващи се в наличие на обвинения за извършени от тях престъпления по чл. 109, ал.2 вр. чл. 108, ал.1 НК, които не са били предмет на разглеждане от съда и по които не е налице произнасяне от държавното обвинение с нарочен акт, както и неяснота или липса на фактология за дейността им, инкриминирана с обвинителния акт. При тази ситуация е приложима нормата на чл. 347, ал.2 НПК, даваща правомощие на касационната инстанция да отмени или измени решението или присъдата и по отношение на необжалвалите подсъдими, ако основанията за това са в тяхна полза, тъй като никой от двамата не е изцяло оправдан, в какъвто смисъл е и повелята в т.4 на Тълкувателно решение № 5/21.05.2018г. по Тълкувателно дело №5/2017г. на ОСНК на ВКС. При наличното признаване за виновни на А. и С. по обвиненията по чл. 407 НК /а за А. и по чл. 164, ал.1 НК/ и липсата на фактология в обвинителния акт относно тези обвинения, както и все още наличието на обвинения по чл. 109, ал.2 вр. чл. 108, ал.1 НК спрямо двамата, констатираната необходимост от отмяна на съдебните актове и последващо произнасяне, следва да рефлектира със съответните последици и спрямо тези подсъдими.

По отношение на релевираните възражения от касаторите за съществени нарушения на процесуалните правила, свързани с кредитиране заключения на експертизи, изготвени от некомпетентни или предубедени вещи лица, които не са и в съответните списъци, както и осъществено процесуално представителство в досъдебната фаза на процеса на подс. А. от защитник, който се намирал в родствени връзки с извършващ процесуално-следствени действия по делото, те са

наведени и пред предходните инстанции и са получили своя адекватен отговор, включително и в рамките на проведеното първостепенно съдебно следствие, с които доводи този състав се солидаризира и не намира основание за тяхното преразглеждане или допълване.

В касационните жалби се поддържа и тезата, че наблюдаващият досъдебното производство прокурор е бил предубеден от изхода на делото, което първостепенният съд също е установил в съдебно заседание на 20.06.2019г., отстранявайки я от по-нататъшно участие в производството, но констатирайки тази предубеденост от 21.03.2018г., когато прокурор П. е изразила позицията си пред журналисти от „Трафик нюз“ и „Фокус нюз“. Позицията на защитата е, че наблюдаващият прокурор изначално е бил предубеден към обвиняемите, впоследствие подсъдими и тази предубеденост не е възникнала на 21.03.2018г. при дадените интервюта, а в по – ранен момент. От наличните по делото писмени доказателствени източници се установява, че прокурор Н. П. е била наблюдаващ прокурор по досъдебно производство, по което е внесен обвинителен акт, дал началото на НОХД № 330/2012г. на Окръжен съд – Пазарджик, актът по който бил предмет на контрол по ВНОХД № 420/2016г. на Апелативен съд – Пловдив, и по който един от подсъдимите по делото бил А. М. А. с обвинения за извършени престъпления по чл. 108, ал.1 НК, чл. 109, ал.2 вр. чл. 108, ал.1 НК и по чл. 164, ал.1, пр.1 НК. Представителят на обвинението е наблюдаващ прокурор и по делото – предмет на разглеждане в настоящото производство, стартирало с обвинителен акт, внесен за разглеждане на 14.01.2016г. В хода на неприключил съдебен процес по това дело, прокурор П. е изразила позиция пред журналисти от две медии именно по време на разглеждане на ВНОХД № 420/2016г. от Апелативен съд – Пловдив, едно от които интервюта е озаглавено с цитат на нейно изявление: „Когато мюсюлманите станат 30%, държавата е застрашена“. В хода им тя е развила тази теза, аргументите за която са станали основание за образуване на досъдебно производство – следствено дело № 252/2018г. на СО – СГП за престъпление по чл. 164, ал.1 НК, прекратено с постановление на прокурор при СГП от 31.10.2018г. Споделяема е позицията на защитата, че в направените в интервютата изказвания /т.9, л.4009 – 4016 от материалите по НОХД № 44/2016г. на ПЗОС/ прозира предубеденост на прокурора към хората, изповядващи ислямска религия и фактът, че на 21.03.2018г. е афиширана в тях не означава, че е възникнала към датата на тези изказвания. Самият обвинител е ръководил и надзиравал и двете производства, участвайки активно и в съдебната фаза на процеса, включително и пред въззивна инстанция по едно от тях. Действително, основания за предубеденост на прокурор или член на състава на съда не могат да се изведат от субективни представи на обвиняемите/ подсъдимите или техните защитници, а следва да имат обективно покритие.

Както е посочено в Решение № 173/10.01.2020г. по наказателно дело № 698/2019г. на ВКС – НК, I НО: „Същностната разлика на такива действия, които дават основание за отвод от тези, водещи до пороци в процесуалната дейност на съд или прокурор е, че чрез първите се демонстрира по обективен път недопустимо пристрастие на решаващия орган, докато при вторите се касае за допустима от закона суверенна преценка на същия този орган“. Изявленията на прокурора, обективирани в интервютата, несъмнено сочат на такава пристрастност, още повече, че по време на разследване на производството, по което в заседание пред въззивна инстанция е коментирала своите възгледи, вече е било образувано /на 07.11.2014г./ и разследвано настоящото дело. Това налага и прекратяване участието на този прокурор при новото разглеждане на делото независимо в какво свое

качество – като наблюдаващ досъдебното производство прокурор, изготвящ обвинителен акт или страна в съдебната фаза на процеса.

Посочените до момента пропуски в дейността на съдилищата и нарушенията на процесуалните правила по съществуто си ограничили правата на подсъдимите и техните защитници, както и липсата на мотиви, определя наличието на основанията по чл. 348, ал.3, т.1 и т. 2 НПК и води до връщане на делото за ново разглеждане от друг състав на първоинстанционния съд от стадия на разпоредително заседание за отстраняване на констатираните нарушения.

Поради това Върховен касационен съд – Второ наказателно отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260023/19.02.2021г. по ВНОХД № 361/2020г. на Пловдивски апелативен съд – I наказателен състав и потвърдената с него присъда № 55 от 10.12.2019г. по НОХД № 44/2016г. на Окръжен съд – Пазарджик, Наказателен състав.

ВРЪЩА делото за ново разглеждане от друг съдебен състав на Окръжен съд – Пазарджик от стадия на разпоредително заседание.

Решението не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

1.

2.